

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **I.**, bývajúceho v B., zastúpeného JUDr. D., advokátom so sídlom v B., proti žalovanej **M.**, bývajúcej v B., zastúpenej JUDr. L., advokátkou so sídlom v B., **o zaplatenie 1 441,19 €** (43 417,25 Sk) s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 16 C 44/2007, na dovolanie žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 30. septembra 2008 sp. zn. 14 Co 109/2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi do 3 dní náhradu trov dovolacieho konania 80,02 € na účet JUDr. D., advokáta so sídlom v B., ktorý je vedený v U., a.s. pod č. X..

O d ô v o d n e n i e

Žalobca sa v konaní domáhal, aby žalovaná bola súdom zaviazaná zaplatiť mu do 3 dní sumu 43 417,25 Sk s príslušenstvom, ktorá predstavuje bezdôvodné obohatenie žalovanej v zmysle § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že účastníci konania sú v podieloch po 1/2 podieloví spoluvlastníci stavby v katastrálnom území P., ktorá je zapísaná na liste vlastníctva č. X. ako rodinný dom súpisné č. X. na parcele č. X.. Napriek tomu ale všetky náklady spojené s prevádzkou tohto domu hradí žalobca. Žalobkyňa sa bezdôvodne obohacuje, lebo sa na úhrade týchto nákladov nepodieľa.

Okresný súd Bratislava II rozsudkom z 26. novembra 2007 č.k. 16 C 44/2007-140 zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi do 3 dní 38 379,25 Sk s 9 % úrokom z omeškania ročne od 11. augusta 2006 do zaplatenia a nahradiť mu trovy konania 19 904 Sk. Vo zvyšku žalobu zamietol.

Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 30. septembra 2008 sp. zn. 14 Co 109/2008 výrok rozsudku súdu prvého stupňa vo veci samej potvrdil. Výrok o náhrade trov prvostupňového konania zmenil tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi túto náhradu vo výške 15 676 Sk. Žalovanú tiež zaviazal nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania vo výške 4 080 Sk.

Rozsudok odvolacieho súdu napadla žalovaná dovolaním. Uviedla, že v konaní došlo k procesným vadám v zmysle § 237 písm. b/ a f/ O.s.p. (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), k tzv. inej procesnej vade v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. a že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Žalobca podľa jej názoru nemá aktívnu legitimáciu na podanie žaloby, lebo „nepreukázal, že sa žalovaná obohatila na jeho úkor“. Tento nedostatok vecnej legitimácie mal viesť k zamietnutiu žaloby, čo sa však nestalo. Súd prvého stupňa vec posúdil podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, odvolací súd ale podľa ustanovenia § 454 Občianskeho zákonníka. Nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom spočíva v tom, že bolo vyhovené žalobe aj za obdobie, kedy žalobca nebol spoluvlastníkom predmetného domu. Navyše žalobca použil na úhradu nákladov spojených s prevádzkou domu peňažné prostriedky matky účastníkov konania. Odvolací súd napriek tomu rozhodnutie založil na názore, že v danom prípade došlo k bezdôvodnému obohateniu, bezdôvodne obohatenou je žalovaná a bezdôvodne sa obohatila na úkor žalobcu. Podľa žalovanej nemajú tieto nesprávne právne závery oporu vo výsledkoch dokazovania a ani v ustanoveniach Občianskeho zákonníka o bezdôvodnom obohatení. Nesprávne právne posúdenie veci „má za následok nezrozumiteľnosť“ rozsudkov súdov nižších stupňov. Z týchto dôvodov žalovaná žiadala zrušiť tak napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj ním potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu poprel existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 O.s.p. a napadnutý rozsudok označil za vecne správny. Žiadal „zamietnuť“ dovolanie a priznať náhradu trov dovolacieho konania vo výške vyčíslenej v dovolaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré ním možno napadnúť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

Dovoláním žalovanej nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ani rozsudok vydaný vo veci, v ktorej by už odvolací súd vyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Odvolací súd výrokom svojho rozsudku nevyslovil, že je dovolanie prípustné (§ 238 ods. 3 O.s.p.). Prípustnosť jej dovolania preto z § 238 O.s.p. nevyplýva.

Dovolanie žalovanej by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Ustanovenie § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania; ak v konaní došlo k procesnej vade vymenovanej v tomto ustanovení, možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutie, proti ktorému inak dovolanie nie je prípustné. Prípustnosť dovolania v zmysle tohto ustanovenia však nezakladá samo tvrdenie dovolateľa o existencii procesnej vady tejto povahy, ale iba zistenie, že v konaní skutočne k predmetnej vade došlo.

Žalovaná existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/, c/, d/, e/ a g/ O.s.p. netvrdila a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jej dovolania preto nevyplýva ani z týchto ustanovení.

So zreteľom na tú časť dovolania, v ktorej žalovaná (bez bližšieho odôvodnenia) poukázala na § 237 písm. b/ O.s.p., dovolací súd uvádza, že o procesnú vadu konania uvedenú v tomto ustanovení ide vtedy, ak ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania. Spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva (§ 19 O.s.p.). Predpokladom spôsobilosti byť účastníkom občianskeho súdneho konania – spôsobilosti mať procesné práva a povinnosti je hmotnoprávna subjektivita vo význame spôsobilosti mať práva a povinnosti podľa hmotného práva. Spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením a zaniká smrťou, prípadne vyhlásením fyzickej osoby za mŕtvu (viď § 7 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka). Zo spisu nevyplýva, že by v danej veci bol účastníkom konania ten, kto nemal spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 237 písm. b/ O.s.p.).

Pre prípad, že žalovaná procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. b/ O.s.p. stotožňuje s ňou tvrdeným nedostatkom vecnej legitímácie, je potrebné uviesť, že nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania (nedostatok procesnej povahy) je potrebné odlišovať od nedostatku vecnej legitímácie účastníka konania (t.j. od stavu, keď účastník konania nie je subjektom práv alebo povinností v rámci hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého sa vyvodzuje žalobou uplatnený nárok). Nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania má z procesného hľadiska za následok zastavenie konania (§ 103 a § 104 ods. 1 O.s.p.), nedostatok vecnej legitímácie vedie k zamietnutiu žaloby. Nedostatok vecnej legitímácie účastníka nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. b/ O.s.p.

K (opäť bližšie nevysvetlenej) námietke žalovanej, že odvolací súd jej odňal v konaní možnosť pred súdom konať, dovolací súd uvádza, že dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je taký vadný procesný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv. Ustanovenie § 237 písm. f/ O.s.p. odňatie možnosti konať pred súdom výslovne dáva do súvislosti s faktickou činnosťou (procesným postupom) súdu, a nie s jeho právnym hodnotením veci v napadnutom rozhodnutí. Právnym posúdením veci súdom, pri ktorom súd aplikuje

hmotnoprávne alebo procesné predpisy na zistený skutkový stav, sa vo všeobecnosti účastníkovi neodníma možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď R 43/2003). Právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov je síce relevantný dovolací dôvod, ktorý možno úspešne uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), nesprávne právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov ale nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď napríklad rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 102/2004, sp. zn. 2 Cdo 282/2006, sp. zn. 3 Cdo 174/2005 a sp. zn. 4 Cdo 165/2003). Súdmi nižších stupňov v danej veci z tých istých skutkových zistení vyvodili zhodný právny záver, že žalovaná sa v rovnakom finančnom vyjadrení na úkor žalobcu bezdôvodne obohatila; skutočnosť, že súd prvého stupňa vec právne posúdil podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka a odvolací súd podľa § 454 Občianskeho zákonníka, nemôže založiť procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Pokiaľ žalovaná v dovolaní poukázala aj na § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., dovolací súd uvádza, že tzv. iná procesná vada konania [za ktorú sa považuje aj nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu (v zmysle dovolania „nezrozumiteľnosť rozsudkov“)] je v zmysle tohto ustanovenia relevantný dovolací dôvod, ktorý možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní; sama vada tejto povahy ale prípustnosť dovolania nezakladá.

Zo všetkých uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru o procesnej neprípustnosti dovolania žalovanej. Jej mimoriadny opravný prostriedok preto odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúci proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní procesne úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalobca v dovolacom konaní podal návrh na ich náhradu a trovy dovolacieho konania vyčíslil vo vyjadrení k dovolaniu. Dovolací súd mu priznal náhradu, spočívajúcu v odmene advokáta JUDr. D. za jeden úkon právnej služby poskytnutej vypracovaním písomného vyjadrenia žalobcu k dovolaniu [§ 14 ods. 1 písm. c/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“)]. Pri výpočte náhrady trov dovolacieho konania vychádzal dovolací súd

z tarifnej odmeny 61,41 €, čo s 19 % DPH (11,66 €) a režijným paušálom (6,95 €) predstavuje spolu 80,02 €.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 16. júla 2009

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková